

Daniel

Křístek

(*2004, Mladá Boleslav)

2022 – 2024

Cena Poietikos
za akademický rok 2022/2023

Vizuální, sémantický a dramatický snílek

V jeho pseudonymu je starokeľtské jméno Tristan. Bájný hrdina bez hrdinství, mladík starý svou vážností více než druidové, opravdový svou vášní více než celá ekologická generace. Básnická imaginace spjatá s uměleckým zápolením: kdyby byl totiž Daniel řemeslníkem, byl by uměleckým kovářem. K jeho výkonu patří síla stejně jako přesnost, řemeslný postup stejně jako čistá imaginace. Jako člověka jsem si ho nesmírně vážil od prvního okamžiku. Získal si mě upřímností, skromností a sdílením radosti z tvorby.

Student, který zavítal do kurzu tvůrčího psaní později, je zaměřen svým založením na další druhy umění (film, vizuální umění a grafika), jimž je literární tvorba pomocnou silou, předpokladem i výchozím bodem. Čas jeho středoškolských studií byl zahlcen kreativními výzvami, přesto si našel i čas na psaní a diskuzi o něm. Stál rovněž u zrodu video medailonů Akademie, vtiskl jim vysokou uměleckou úroveň.

Jaký jste, Dane? Kdybyste se měl popsat jako člověka...

V zásadě přejímám povahové rysy svých postav – jsem tvrdohlavý jako Jan Josef Štursa ve *Sbohem, můj krásný kameni*; hravý jako Dr. Pokrok v *První dámě hrobní správy* a naivní jako Roman ze scénáře filmu *Narodit se*.

Autor jako jeho postavy, působivé, důvěrné! Co vaše budoucnost?

Studuji filmovou režii a scenáristiku na Ateliéru audiovizuální FMK UTB ve Zlíně. Přišel jsem studovat především režii, ale čím dál více inklinuji ke scénářům. Nevěřil jsem, že můžou ve škole člověka naučit vyprávět, a tak jsem na školu šel především kvůli tomu, že pomáhá mladým filmařům proniknout do branže. Postupem času jsem zjistil, že člověk se velmi jednoduše může zdokonalit ve stavbě dramatické postavy nebo že existuje určité platné filmové paradigma, ale múzu stále ještě nikdo naučit nedokáže. Do budoucna bych se rád věnoval práci v oboru, nicméně uplatnění naší profese je minimální, takže to bude těžké. Cestu ale vidím minimálně ve scénářích.

Jaké jsou vaše další zájmy, odhlédneme-li od filmu a literatury?

Hrozně rád vandruju s přáteli, sedím u ohně a čím je noc hlubší, tím hlubší jsou i témata. V ten moment jsem opravdu šťastný. Také mám rád jazzové koncerty a hraju na bicí.

Pojďme k tomu nejpodstatnějšímu: k četbě. Nejprve tedy – jak čtete?

Jeden z mých největších zlovyků je neúměrné množství knih rozečtených naráz. V takových případech se mi i mnohdy stává, že Danny Smiřický klidně loví Bílou velrybu. Každou věc v knize si okamžitě vizualizuju, a proto přečíst 10 stran je pro mne skutečný výkon. Přesto mám rád tlustší romány, které čtu celé jedno roční období. K tomu nosím po kapsách spoustu kolibříků.

Druhý krok: vaši oblíbení autoři a knihy...

V literatuře to jsou pánové Eco a Páral. Ten první především kvůli originálním příběhům s pointou, kterou snad ani nemohl vymyslet člověk. Je to právě *Jméno růže*, které je pro mne vzorovým příběhem. Je to ve své podstatě moje největší motivace, tvořit příběhy, které tu ještě nebyly, a to i přesto, že už tu všechny byly. Druhý jmenovaný pak kvůli postavám. I během hodin literární kreativity jsme se trénovali ve vymýšlení originálních a dobře napsaných postav a ty

vůbec nejlepší, které jsem měl šanci poznat, jsem našel u Párala. Svět není černobílý a je pro mne dar, když můžu uprostřed dialogu změnit úhel pohledu a pochopit příběh z naprosto rozlišné perspektivy. Pak nikdo není hrdina a nikdo není zas tak zlý a já věřím, že tak to doopravdy je. I když se to tak nemusí zdát.

Ve scenáristice pak zmíním alespoň Jana Procházku, který dokázal postavám vdechnout alespoň polovinu života, co Páral, a to je ve filmu více než ojedinělé. Film *Ucho* je toho jedinečným důkazem.

Závěrem snad ještě zmíním jednu z mých oblíbených knih, kterou je *V melounovém cukru* Richarda Brautigana. Dostal jsem ji k narozeninám od Alice Knoblochové a uhrane mě kdykoliv ji otevřu.

Kdy jste začal psát?

Když jsem byl cca ve 4. třídě, napsal jsem pár krátkých básní. Dokonce se zachovalo i pár ukázek, tudíž jednu příkládám:

*Jednou v Lidlu Jirka Mádl kradl pečivo.
Bylo super, ho tam vidět takhle naživo.*

No, bylo mi deset let... Ve dvanácti jsem pak napsal první scénář k hororové sérii *Horor strike*, kterou jsem pak natočil s kamarády a měla patnáct dílů. Záznam se ale nedochoval...

O čem píšete, co vás nejvíce upoutalo? Přibližte nám svoje náměty.

Jak jsem již psal, vůbec ty s neoriginálnějším příběhem. Vnímám, že objektivně to není jeden z nejvýznamnějších tvůrčích aspektů, ale má tvorba se stala honbou za příběhem, který ještě nikdo nevyprávěl a já věřím, že ho najdu. A všechno ostatní, co napíšu, se tomu bude alespoň blížit. Jde to s tím poněkud ruku v ruce, ale mám rád nadpřirozené prvky, protože věřím, že jednou dojdou na místo, kde mi ukážou, jak moc jsem se svými výjevy nadpřirozena mýlil.

Kdyby existovala nějaká Vaše autorská metoda (což je vždy diskutabilní, dokud je autor aktivní, živý). Jak by asi vypadala. Pokuste se nám popsat způsob svého tvoření.

Většinou si nepamatuji, jak vznikla první myšlenka na danou věc. Pamatuji si, že první zárodek k napsání scénáře k filmu *Výkvět* byl během nějaké z hodin na gymnáziu, ale o to mi přijde zvláštnější, že si nepamatuji ani střípek z jeho vzniku. První myšlenky ke scénářům, které teď píšu, si nepamatuji už zcela vůbec. Jsem schopný psát více věcí naráz, ale trvá mi to dlouho. Je scénář, který zpracovávám už tři roky a teprve nedávno mě napadla zásadní myšlenka, která mění jeho chod. Dostat pak věci z mé hlavy na papír je další utrpení. Píšu si poznámky na jízdenky, do diáře, do mobilu, na staré testy atd. Vždy pak najdu poznámku k věci, kterou jsem ale už odevzdal, a to mě štve.

Co pro Vás psaní znamená?

Původně jsem psal, protože jsem si myslel, že je důležité, aby tu po mě něco zbylo. Není. Píšu, protože mě to baví, a to je jediná správná odpověď. Nepíšu, protože bych chtěl změnit svět (to bych chtěl, ale jinak) nebo někomu podsouvat svoje myšlenky. Píšu, protože to baví mě, a to v zásadě znamená, že to bude bavit i někoho jiného. Nejvíc se těším, až mi někdo dílo pochválí a zkritizuje a budeme o tom moct diskutovat. A taky až si své povídky zase za rok přečtu a zkritizuju a pochválím se sám.

Vyhrál jste ve třetím ročníku Cen Akademie cenu za literární experiment. S nevšedním textem. Přiznám se, že ačkoliv jsem za sebou měl již dva ročníky nominací, zde jsem poprvé vnímal naplnění této kategorie bezesbytku.

Byl to úžasný pocit mít sošku Poietikos vystavenou v pokoji a jsem rád, že mi byla propůjčena právě za text *Sbohem, můj krásný kameni*. Také byla ohromná čest převzít jí od Ireny Douskové, které si cením a její tvorbu mám moc rád.

Závěrem rozhovoru kladu tuto otázku každému, dobře vypoví o vztahu člověka k tomuto umění. Co je tedy literatura? Nejen pro Vás, ale vůbec.

To se právě snažím zjistit... Ačkoliv studuji film, myslím, že literatura dokáže člověka vykreslit mnohem lépe, a to dokonce i lépe než socha nebo obraz. Pravou sílu vnímám v otevření mysli čtenáři. Člověk nahlédne za život jen do velmi málo hlav, navíc jen po určitou dobu, a ne vždy zcela přesně. Někteří lidé za celý život nenahlédnou ani do jediné. Já jako čtenář mohu otevřít knihu, co mám právě po ruce a už na první stránce jí vidět do hlavy. To ve filmu nikdy nezažijete, ať už je jakkoliv dobrý..

Co byste chtěl jednou v literatuře dosáhnout?

Chtěl bych najít příběh tam, kde ho předtím nikdo jiný nenašel a on tam přesto byl. Chtěl bych, aby mě při čtení vlastních slov zamrazilo na zádech. Chtěl bych, aby inkoust, kterým píšu, nikdy nezaschl.

Až budeme mluvit o nejlepších Vašich pracích, tak jak je vyberete...

Věřím, že ty nejlepší texty jsou ty, na kterých nyní pracuji, zmíním však něco z dosavadní tvorby. Z poezie bych vybral báseň *Miláček lazaretu*, protože si pamatuji, jak jsem se cítil při jejím psaní a byl to velmi zvláštní pocit, který nikdy předtím a nikdy potom nepřišel. Nevím, co to znamená, ale když se zpětně na báseň podívám, věřím na miláčka lazaretu. Také báseň *Když věštím svému stínu z ruky* bych rád zmínil, protože jsem nikdy nevyjádřil svoje pocity lépe a mám vůbec za to, že je to moje nejsilnější báseň.

Z prózy bych vybral právě svůj výherní text *Sbohem, můj krásný kameni*, ze kterého dodnes rád cituji. Opravdu moc rád bych vám představil povídku (nebo možná novelu), která je zárodkem mého prvního celovečerního scénáře, ale protože stále ještě není dodělaná, rád bych ze scenáristiky zmínil alespoň scénář ke cvičení s názvem *Narodit se*, který se (doufám) dočkal alespoň důstojného filmového zpracování.

OKAMŽIKY

č.1

č. 2

č. 3

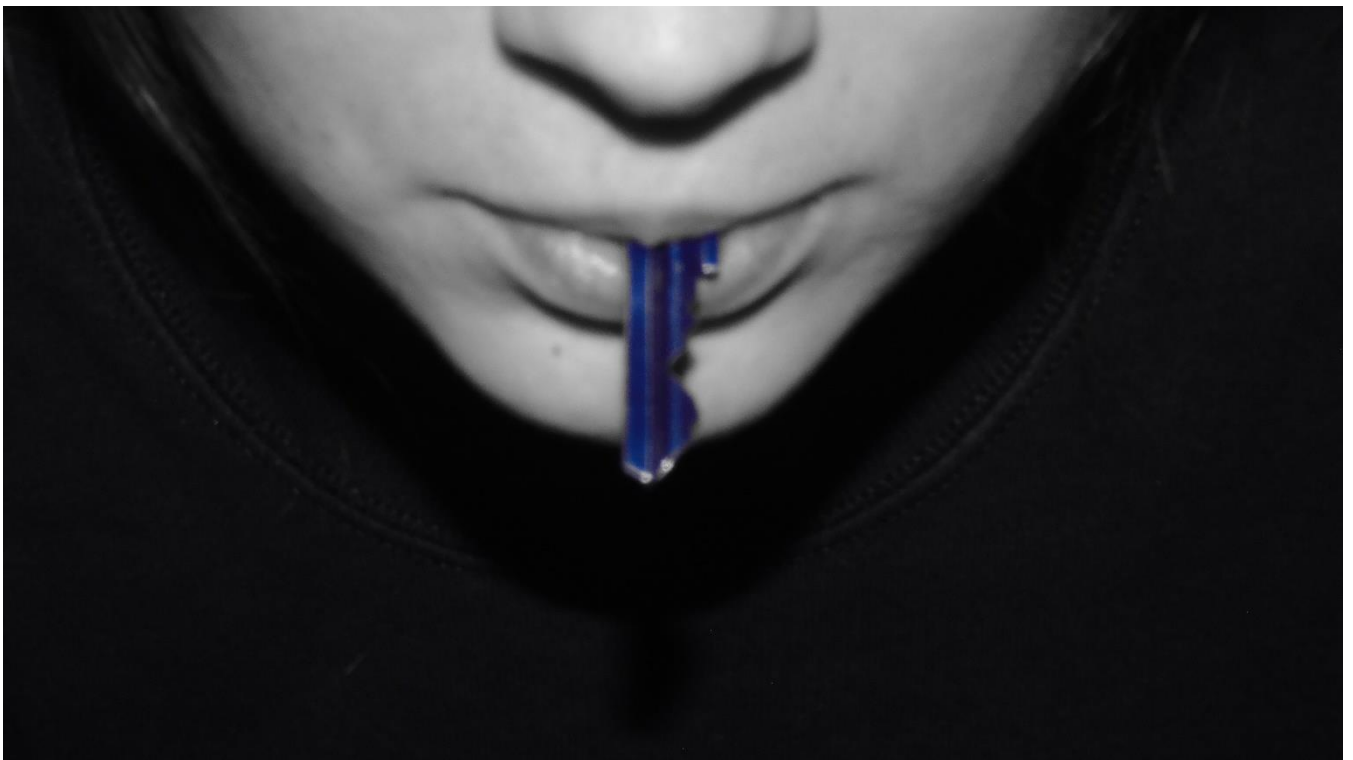
č. 4

č. 5

č. 6

č. 7

Z DÍLA

Tvůrčí práce studenta Daniela Křístka čítá 19 samostatných listů – první z října 2022, poslední z dubna 2023. Jedná se o texty próz, básní a scénářů.

Výběr z díla, provedený autor v květnu 2025, je doplněn dvěma údaji – datem (zaslání do Akademie literární kreativity, které se ne vždy kryje s vytvořením daného textu) a pořadovým číslem (převzato rovněž z osobní složky autorky v archivu Akademie; práce vytvořené po absolvování GJP jsou archivovány, ale již nečíslovány). Ikona znamená, že dotyčné dílo je rovněž načteno do audio podoby dostupné na webu ALK.

- [Sbohem, můj krásný kameni](#) č. 13, 1. 2. 2023
- [Miláček lazaretu](#) 24. 3. 2024
- [Když věštím svému stínu z ruky](#)
- [Narodit se](#)

FABULA DOCET

Položil jsem Danielovi pět otázek, které ho inspirovaly ke kreativním odpovědím. Můžeme tak sledovat, tok jeho fantazie, který odkazuje na charakteristický způsob tvoření.

I.

**Kdyby po celém lidstvu zůstala jedna jediná věta
jaká by to byla a proč?**

“
!
”

II.

Jak by vypadal osmý den v týdnu?

Bylo by zakázáno mluvit.

III.

Převyprávějte krátce příběh fialové barvy.

Stejně tak, jako všechno ostatní, vzniká fialová barva v naší hlavě, nebo naše hlava ve fialové.

IV.

**Vyberte krátký úryvek ze svého textu
a objasněte jeho smysl.**

*Když věštím svému stínu z ruky
později věští on mně zas
vidí v ní dráhu rychlost čas
radosti sblížení i muky
co půjde těžce a co snáz
kde čeká kopec a kde sráz
čím a jak plna je má číše
co je to konec
a jak se píše.*

/z básně Když věštím svému stínu z ruky /

To je úryvek z jedné mé básně, kterou zmiňuju výše. Její smysl? Kdo jsem, abych o něm mluvil? Jsem toho názoru, že umění, které mluví, je slabé. Právě umění v jeho konzumentovi probudí nutkání mlčet anebo ptát se. V ten moment ale nemluví kniha, film nebo obraz. V ten moment už ani samo mluvit nemůže, protože se dávno nenachází ve filmu, knize nebo obraze.

A pak je tady otázka, zdali umění vlastně vůbec existuje. Podle mě jsou jen dva typy umění, a to umění být a umění milovat. A to všechno, co dnes nazýváme uměním, jsou jen krůčky na cestě za dosažením jednoho z nich..

V.

Proč existuje ticho?

*Aby lidé jako já,
tedy strádající tinnitem,
měli kde brát vztek.*

5 TUN TÍHY U SRDCE

- lidská tvář na 2 způsoby
 - lidé jako ničitelé lid (nacisti)
 - lidé jako jeho budovatelé (ti, co to myslí)
- ale také odraz člověka v tom, co vytvořil.
- Židé se zvonek místo hlavy → zvony a židé podobný osud.
- v kostele (synagoze) lidé se svícemi místo hlavy